

сучасної конкурентоспроможної економіки полягає у інтенсивному розвитку інноваційної діяльності та виробництві технологічних нововведень.

Джерела та література

1. Делия В. П. Инновационная экономика и устойчивое развитие: монография. Балашиха: Де-По, 2011. 256 с.
2. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобальному світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
3. Мировая экономика: глобальные тенденции за 100 лет/Ю. В. Шишков, Н. В. Загладин, И. Г. Доронин, Н. И. Иванова; под ред. И. С. Королева. Юрист, 2003. 604 с.
4. Шумська С. С. Втеча капіталу з української економіки: аналіз та оцінка за даними платіжного балансу. *Економічна теорія*. 2014. С. 45–67.
5. Яремко Л. А. «Нова економіка» та інноваційний розвиток. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 3, т. 1. С. 25–30.

Чернявка В. – студент

Науковий керівник: асистент

А. Карпич

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Особливості розвитку фінансового ринку України в умовах пандемії COVID-19

До 2020 року світ пошквалено обговорював можливості нової глобальної економічної кризи на фоні торгової війни США та Китаю, погіршення екологічного становища, стихійних лих, міграційних криз, війни на Близькому Сході тощо. Чимало аналітиків та економістів прогнозувало значне падіння світових ринків саме у 2020 році. Однак ситуацію, що склалася насправді, було неможливо передбачити.

Пандемія COVID-19 різко та стрімко увірвалася спочатку в Китай, а згодом – в країни всієї земної кулі. Це зумовило значне навантаження на бізнес та пересічних громадян, а відповідно, і на економіку в цілому. Саме з початком оголошення пандемії глобальні фінансові ринки зазнали стрімкого падіння. Однак з початком впровадження карантинних заходів та певної стабілізації ситуації в Європі та США ситуація змінилася в позитивний бік, тобто акції на фондових ринках почали зростати в ціні. Наразі ж, на фоні другої хвилі пандемії, можна помітити нове падіння ринків. Тому нестабільність та загроза краху фінансових ринків існує і досі, змушуючи уряди країн активно стимулювати діяльність фондових бірж та здійснювати грошово-кредитне регулювання.

Український вітчизняний фінансовий ринок відреагував на світову пандемію із незначним запізненням, що зумовлено тим, що українська економіка належить до таких, що розвиваються. Відповідно, фінансовий ринок України є недостатньо розвиненим, а тому не так гнучко реагує на зміни на глобальних ринках. Зміни на фінансових ринках України не були настільки драматичними, однак теж відчутно вплинули на його розвиток та ключові показники.

Враховуючи, що фінансовий ринок має зокрема такі складові, як ринок цінних паперів, валютний ринок та грошово-кредитний ринок, на нашу думку, доцільно проводити аналіз розвитку фінансового ринку в цілому за кожною зі складових.

Ринок цінних паперів, за даними Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків, характеризувався приростом випуску емісійних цінних паперів, акцій та облігацій. Зокрема, випуск емісійних цінних паперів у січні-липні 2020 року зріс на 43,47 млрд грн (+194 %) до аналогічного періоду в минулому році і становив 65,95 млрд грн. Також Комісією було зареєстровано випуски акцій на суму 9,99 млрд грн, що більше на 5 млрд порівняно з аналогічним періодом у 2019 р. (+99,8%). Щодо облігацій, емітованих підприємствами, в січні-липні 2020 року було зареєстровано 53 випуски облігацій загальною сумою 28,35 млрд, що на 22 млрд грн та на 340 % більше, ніж у 2019 році. Попри такі показники зростання, протягом січня-липня 2020 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами скоротився на 1,25 % і становив 182,98 млрд грн [1]. Про що можуть свідчити такі дані? Насамперед такі показники відображають зростаючу необхідність певних економічних суб'єктів у залученні додаткових коштів в період коронавірусної кризи. Скорочення обсягу контрактів є незначним, відповідно, вплив пандемії на цей показник не є вирішальним та критичним. На ринку ОВДП ситуація не була критичною, і зараз як на первинному, так і на вторинному ринках дохідність за облігаціями зростає через те, що в період кризи інвестори прагнуть вкладати кошти в надійні інструменти, яким є облігації. Для держави ж випуск ОВДП зараз є вкрай необхідним для покриття додаткових фінансових витрат, пов'язаних з коронакризою.

Розглядаючи грошово-кредитний ринок, варто зазначити, що облікова ставка з початку кризи постійно переглядалася Національним Банком України, та відповідно мала тенденцію до зниження. Зараз вона встановлена на рівні 6 % [2]. Такі дії НБУ зумовлені необхідністю впровадження політики «дешевих грошей», яка знижує вартість кредитних грошових ресурсів під час кризи та стимулює бізнес та окремі галузі. Відповідно, ставки кредитів банків теж перебувають на орієнтованому рівні. Незважаючи на це, приплив коштів у банківську систему зберігся, тоді як рівень кредитування залишився сталим. Отже, грошово-кредитний ринок зазнав значних, проте не катастрофічних змін протягом цього періоду кризи.

На валютному ринку ситуація змінювалася зі зміною обмінного курсу гривні до долара. Зокрема, національна валюта з початку року девальвувала на 19,5 % [3]. Окрім цього, завдяки розгортанню кризи значно посилювався попит на іноземну валюту, зокрема на долари США та євро. Це зумовлено тим, що громадяни розглядають дані валюти як спосіб захисту від можливих інфляційних коливань під час кризи, тому і пред'являють підвищений попит на іноземну валюту через інфляційні очікування. В свою чергу, це посилювало девальваційний тиск на гривню, а сальдо інтервенцій НБУ став від'ємним. Також у серпні номінальний та реальний обмінні курси гривні знову дещо послабилися, що зумовлено зміцненням валют до долара США більшості країн – ОТП України. Такі показники свідчать про кризові явища на валютному ринку, зростання попиту на іноземні валюти (а відповідно, і зростання обсягів доларизації економіки в кризовий час) та посилення інфляційних процесів.

Отже, пандемія COVID-19 та економічна криза, зумовлена нею, наклала певний відбиток на розвиток фінансового ринку в Україні. На даному етапі державі потрібно здійснювати зважені кроки щодо стимулювання економіки та окремих її галузей, аби пережити кризу та її наслідки було значно легше. Невідомо, скільки ще триватиме коронавірусна криза, проте вона точно зумовить зміни як в економіці, так і в суспільному житті загалом.

Джерела та література

1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-липня 2020 року. *Національна комісія з цінних паперів та фондових ринків*. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>
2. Сайт Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua>
3. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/>